

M. PAULI JUUSTEN,
EPISC. QUONDAM AB.
CHRONICON EPISCOPORUM
FINLANDENSIUM,
ANNOTATIONIBUS ET SYLLOGE MONU-
MENTORUM ILLUSTRATUM.

CUJUS
PARTICULAM LIV,
CONS. FAC. PHILOS. R. ACAD. ABOËNSIS,
PRÆSIDE
M. HENRICO GABRIELE
PORTHAN,

*Eloqv Professore Reg. & Ord Equ. Ord. R. de Stella Polari, R.
Acad. Litt. Human. Hist. & Antiquitt. R. Societ.
Sc. Upsal. Membr., etc. Socio,*

Publicæ bonorum censura submittit

ERICUS CASTRÉN,

Offrobotn. Sacell. in Tervola,

In Audit. Mathematico die XIX Aprilis MDCCC,

b. a. m. consuetis.

ABO Æ

In Officina FRENCKELLIANA,

THESIS I.

Homo instinctibus tantum naturæ ductus, societateque hominum privatus, parum a bestiis differt.

Thes. II. a. Præcellentiam hominis præ brutis, respectu dotium ingenii, in potestate distinctæ repræsentationis rerum, & expressione cogitationum suarum lingvæ ope facta, sese imprimis exferere existimamus. Unde fit, ut res etiam non sensuales, imo non existentes, sibi tamen repræsentare valeat, ac sphæram cognitionis suæ longe ultra arctos qui brutorum curam coërent, cancellos, extendere possit.

Thes. III. a. Nexum esse arctissimum inter cultum mentis & lingvæ, cum indoles ipsius rei, tum experientiæ testimonium, satis ostendunt.

Thes. IV. a. Monitum Juvenalis: Maxima debetur puero reverentia, firmissimis niti fundamentis, ac Parentibus Præceptoribusque non minus quam Sacerdotibus, quibus institutio hominum rudium est commissa, serio commendandum esse, affirmamus.

Thes. V. a. Causam, cur homines statum naturalem cum civili commutaverint, in studio securitatis & felicitatis, quam sub tutela legum & magistratum sese obtenturos esse crediderunt, quærendam esse, autumamus.

Thes. VI. a. Inopia & necessitates, homines ad labores perferendos cogentes, potius in numero bonorum, quam malorum, sunt habendæ.

Thes. VII. a. Quoniam multum præstat, mercatura exercenda, quam belli spoliis, sese ditare; merito nationibus, quæ illi præ his student, gratulamur.

Thes. VIII. a. Respectu curæ rei familiaris augendæ, civitati maxime prædest, ut cives genuinorum oeconomix principiorum notitia, imprimisque ea, quæ ex studio historix naturalis habeantur, imbuantur.

Thes. IX. a. Scientiam igitur Botanicam, cui maxima pars oeconomix innititur, in numerum esse referendam literarum utilissimarum, merito contendimus.

Thes. X. a. Satis ridicule quidam præjudiciorum debellandorum studium ex eo fundamento damnant, quod omnia tamen vincere aut exuere, supra humanas positum sit vires: ex quo fundamento neque contra morbos corporis ullam quærere opem homines deberent,

INDEX.

- egit 366 sqq. Litem de Portione Cibaria (Matzkott) inter Clerum & populum Nylandiæ diremit 376 sqq. Literæ ejus ea de re 378. Annus (1384 non 1384) & locus (Niitugård non Nowgorod) mortis suæ 17. 384 sqq.
- Johannes IV* (Olavi) Episc. Ab. 30 sq. 645-651. Natus in Pargas ex gente ignota 30. 645 sq. Magister Parisiensis 30. Archipresbyter Aboënsis 30. 646. Cogitur redimere Castrum Kuusto a familiaribus Antecessoris sui 30. 647. Eligitur & Upsaliæ Consecratur (a. 1567) 30. 646 sq. Juramentum obedientiæ quale Papæ præstiterit 647 sq. Redux ex visitatione Careliensi in Kuusto bolo suo suffocatus obiit (a. 1510) 30 sq. 648 sq.
- Johannes Anundi* Archidiaconus. Ab. 513. Fundavit Sacellum S. Johannis 19. 437 sqq. Dotavit mensam Archidiaconatus 458 sq.
- Johannes Caroli* Ferla 524.
- Johannes de Kalmarna* civis Revaliensis: ejus donatio Ecclesiæ Ab. facta 229. Literæ de Prædio Stensbøle 251.
- Johannes Fleming*, Præpositus Ab. 677. 700.
- Johannes Erasmi*, Rector Scholæ Wiburg. & postea Canonicellarius Ep. Martini 39. 758.
- Johan Hansson*, Fogde i Norr Finland 635.
- Johannes Kölnerå* condidit Præbendam S. Bartholomæi 363.
- Johannes Magni*, (Cfr. *Archidiaconi* Ab.) 513 sq. 795. 799.
- Jonis* (Cfr. *Jöns*) Ingonen, Vid. *Ingoneu*. Olafsson Præf. Wiburg. 525.
- Johannes Thomæ Quæstor* (Camerarius), natione Danus; Fennis inimicus & invisus 754 sq.
- Johannes Vestgothus* (Westrog.) Præfectus redicum Episcopaliū a R. Gustavo constituitur 33. 662. An Episcopis Finland. annumerandus? 1662 sq. Præfectus Arci Ab. &c. 663.
- Isaacus Nicolai Baner*, Præf. Tavast. interficitur 728.
- Israel Erlandi* vitam S. Eriici ex Svetico in Latinum converter-

INDEX.

- vertisse videtur 59. Ea tamen antiquiores Sancti hujus
Legendas existisse, probabile est Ib.
- Judices* Territoriales Finl. 414 sqq. 527. 545 sq.
- Judicium Regium Supremum* in Finlandia constitutum (Vands.
Rätten i Finland) 419 sq. 504 sqq. In locum Judicio-
rum temporariorum (Inquisitorii & Correctorii, Råfste-
och Råttare - Ring) successit 507. *Lagerbringii* de eo
error 504.
- Julius* seriei Episcoporum Finland. temere intrusus 166 sq.
- Jumalaby* in Alandia 122.
- Juremaa* præd. 375.
- Juramentum Militum* (h. e. Equitum Auratorum) 609 sq.
- Jurje* l. *Jurje*, Vid. *Georgius*.
- Jus* (h. e. Territorium) *Carelicum* 230. *Finnonicum* 317 sq.
358. 407. *Helsingonicum* (a Colonia Helsingica, morem
domesticum tributa ærario & Clero exhibendi secum
apportante, habitatum) 192. 230. 265. 317. 357. *Sve-
wicum* (a Colonia Svecica habitatum, cujus mos tributa
pendendi Fisco erat lucrosior, quam mos Fennorum)
246. 316 sqq. 358.
- Jus Patronatus*, Vid. *Patronatus Jus*.
- Juusten* (M. Paulus) Episcopus primum Wiburgensis & de-
inde Aboënsis 757. 769. Quomodo nomen suum scri-
pserit 757. Natus Wiburgi, ibi studiorum fundamen-
ta posuit 578. Genus suum & familia 765 sqq. Fit
Lector mensæ Episc. Martini & Hypodidascalus Scholæ
Aboënsis 759. Sacris Ordinibus initiatur 760. Vicarius
Rector Wiburgi (a. 1541) constituitur 760. 769. Pro-
fectus in Germaniam Wittebergæ Magister factus (a.
1543) 723. 760. Inde per alia Germaniæ loca peregrin-
atus 762, redux fit Rector Scholæ Aboënsis 762. Ob-
tinuit Præbendam Clericorum 41. 735 Episcopus Wi-
burgensis 41. 746. 762. Episcopus Aboënsis 45. 762.
Infelix ejus Legatio Russica 763. Literæ ad Pastores
Ec-

INDEX.

- Ecclesiarium in Norrfinlandia 762. Scripta ab eo elaborata 763 sq. An Liturgiæ faverit? 765. Obiit (a. 1576) 765. Chronicon suum compilavit ex antecessorum suorum reliquiis & scriptis, quæ ipse supplevit 5 sqq. 9 sq. 32. 139. 145. 422. 650 sq. Quo tempore illud concinnaverit, ignoratur 764. Illud porro continuare in animo habuit, quod tamen consilium non perfecisse videtur 43. 747.
- Juusten* (*Paulus Johannis*), Nepos Episcopi, Subcenturio 766 sq. Ejus uxor & filia? 769.
- Juustben* (*Benedictus Severini*) in Olsböle 766.
- Ivarus* Nicolai, Præfectus Wiburg. 525. 636. (cf. 508). Røde 418.
- Jyriensbagen* (*Henr.*) Vid. *Henricus*.
- Jânesaari* prædium mensæ Episc. acquiritur 15. 258.
- Jâppe* (cf. *Feppe* & *Jacobus*) Diâkn, Præfectus Arcis Aboensis 413. 415.
- Jââskis* ecclesia (& deinde Territorium) Careliæ, Svecis cecit 245. A Russis spoliatur 578. 633.
- Jônis* Andersson 418.
- Jôn*s, vid. *Johannes*.
- Jôn*s *Jacobs*son, frater Legiferi Hartechni 637.
- Jôn*s *Mats*son, Præf. Tavastensis 728. Ei tradi arcem Tavastburgensem Christiernus Tyrannus jussit 658.
- Jôn*s Westgöthe (cfr. *Johannes Vestgothus*) 663. 727.
- K***aasa* (*Magnus*) Advocatus Tavastiæ 113 sq. 391. 412.
- Kandala* prædium 391.
- Karelia*, vid. *Carelia* *Karjeleb* Lappis hostem significat 103.
- Kairis* prædium, mensæ Episcopali adjungitur 15. 252. 258.
- Kaland* pro *Alandia* 636. 805.
- Kalvola* Ecclesia & prædium 719. cf. 691.
- Karakylâ*, vid. *Karinkylâ*.

INDEX.

- Karinkylä* prædium, ubi Cœnobium Nädendalense primum
ædificare parabant 407. 451.
- Karis* ecclesia Nylandiæ 227. 412. In eam Rex habuit
Jus Patronatus 273.
- Karl*, Vid. *Carolus*.
- Karlis* prædium 429.
- Karp*, *Karpa*, *Karpio*, mensura frumenti in Finlandia 233.
358. 517.
- Karpalainen* (*Paulus*) 392. 420. Petrus 485. 525. Thord
599. Cfr. *Carpelan*.
- Kaskis* prædium 193. 800.
- Katavakangari* prædium 466.
- Kazi*, Vid. *Kaasa*.
- Kemi* ecclesia Ostrobotniæ borealis 232. Primum fuit Ca-
pella ecclesiæ Salo 373. Diocesi Aboënsi adjudicata
368 sq. 372 sq. Reditus Curati ibidem 377. Numerus
colonorum ibi habitantium 377. Decima Salmonum
ibi captorum ad Episc. Aboënsē pertinuit 377.
- Kerpis* prædium (non parocia) 546.
- Kettil* Olafson (Catillus Olavi) Legifer Vicarius 413. 414.
- Kexholmia* a Svecis expugnatur 131 sq.
- Kiblakunda* (Fenn. Territorium, *Q̄arad*) 132. 143 sq.
- Kijkala* ecclesia Finl. 246.
- Kim*, *Kiwi*, Vid. *Kemi*.
- Kimito* ecclesia Finl. 227. 245.
- Kiulo* ecclesia Satacundiæ 411. 417. 611.
- Kivikylä* prædium 443.
- Knaap* (*Hinzechinus*), *Knapp* vel *Knapp*, Senator ac Consul
Aboënsis, erigit Altare & Præbendam S. Petri & Pauli
19. 444. sqq. Consanguineus *Helvici Stoltefooth* ib.
Ante a. 1414 obiit 745. Ejus Vidua idem Altare do-
tat 445.
- Knut* Ericson, Vid. *Kurck*.
- Kogh* vel *Koogh* (Matthias) Legifer (vicarius?) 261. 325 sq.
Kordt,

INDEX.

- Kordt, Koort*, Vid. *Conradus*.
Korka & Korke (10. 72 sq.) Vid. *Kurck*.
Korkyala prædium 434.
Korois Villa Episcopalis 260 sq. 591. An ibi Cœnobium
 Virginum fuerit exstructum? 17. 406 sq. 451. 590 sqq.
Korsholm Arx. 136. 137. 636. Ei Præfecti 636.
Kortuma (Wibrecht) 420.
Koskis prædium in Vemo 476. 484.
Kowris prædium fabricæ ecclesiæ Ab. donatur 259.
Krakanäs, mons calcis in Kimito 227.
Krok, mensura agri, Aratrum, Jugerum 495. 517.
Krokskinn 557. 801.
Kroneborg, h. e. Tavastburgum 120.
Kröpelin (Johannes) Præfectus Finl. 524. 543.
Kunda (quod rectius sic scribas), vid. *Cunda*.
Kuokkala prædium 456.
Kurck familia nobilis Fennica 413. 721 sq. 730. *Arvidus*;
 vid. *Arvidus*. *Axelius* Jönson 730 sq. *Canutus* *Erici*
Legifer Satacundiæ 656. 730. *Jacobus & Nicolaus* 651.
Johannes *Canuti* 730.
Kuirilax prædium 445.
Kusto & Kustö, Vid. *Kuusto*.
Kuumo Prædium Ep. Aboënsis 258. Ecclesia Satacundiæ
 329. In quam Rex habuit Jus Patronatus 273. Ca-
 strum, quod demoliri jusfit R. Albertus 304.
Kuusto (Fenn. *Kuustisto*, h. e. *Pinetum*) 605. Villa Episcopi
 Aboënsis 183. Castrum ibi a. 1317 ædificatur 14. 217.
 A Rusis capitur & exuritur (a. 1318) 214. 217. 218.
 Ab. Episc. Magno melius exstructum 465. 486. Ejus
 Præfecti 261 sq. Incendio vastatur, quo multa simul
 privilegia & literæ Ecclesiæ Ab. pereunt 26. 584. 605.
 Illud Episc. Johannes Olavi a præsidiariis militibus an-
 tecessoris sui redimere cogitur 647. A copiis R. Gu-
 stavi expugnatur, ejusque jussu diruitur 730 sq.

INDEX.

- Kym*, Vid. *Kemi*.
Kymmene fluvius, fere limes olim fuit Coloniae Svecicae in Nylandiam adductae 53. Piscatura Salmonum ibidem partim ad Episc. Aboënsem per inuit 418. 466. 538.
Kyle (*Johannes*) Advocatus Aboënsis 635.
Kyrjala h. e. *Carelii* (quod cfr.) 79 sq.
Kyrkslätt ecclesia Nylandiae 246. 251.
Kyrn (*Lyderus de*) Praefectus Finl. 221 sq. 478. Ejus literae 222. Auctor putatur familiae nobilis Finl. (*Diäken?*) 221.
Kyro (F. *Kyrö*) ecclesia Saracundiae 556. Reditus Curatorum in ea regione 516 sq. 557.
Kyröbominne (*Kyrö*) ecclesia Ostrobotniae australis.
Kärknäs praedium 448 sq.
Kätörsalmi praedium 445.
Kättil, Vid. *Catillus*.
Kökar Coenobium in Alandia, (quod cum Coroifensi confudit Vastovius) 407 sq. 587 sq. 591.
Königsmarck (Henricus): ejus consilio R. Ericus Pomeranus veterem morem tributorum Regionum pendendorum mutat 494 sqq.
L
Labdingo praedium 223 sq.
Lalli, dubium de eo 151 sq. 153 sq. cf. 570.
Lammais, piscatura ibidem 305. 537 sq. 544. cf. 258 sq.
Lapmark (paroecia Lappo) 457.
Landscrona castrum in Ingria a Torkillo Canuti exstructum 580. 784. 803.
Sands-Rätten, *Judicium* Supremum Finlandiae (quod vide) 419 sq. 504 sqq. 519. 800 sq.
Langö insula 393 sq.
Lapis altaris consecratus 282. 295.
Lappia pro Livonia, mala lectio 102. 775.
Lappones Fennis cognati 80 sq. Finlandiam olim habitaverunt 80. 86 sq. Unde per Fennorum & Svecorum ad-
yen-

INDEX.

- ventum remoti 98 sq. Ostrobotniæ, (Satacundiæ & Tavastiiæ) partes superiores diutius pererrarunt 113 315. 519. Lingua eorum cum Fennica comparatur 88 Tab.
- Lappvesi* ecclesia Careliæ 515.
- Lasse* Oloffon, Vid. *Laurentius*.
- Latina* linguæ usus in sacris, quo tempore apud nos fuerit abrogatus 702.
- Laurentius* cf. *Lasse*.
- Laurentius* (S.) ejus *altare & præbenda*, Vid. *Altare & Præbenda*.
- Laurentius* Canuti, Sacristanus Aboënsis, primus Mislâm Svecice Aboæ celebravit 38, 684.
- Laurentius* Ingemundi 443.
- Laurentius* Michaëlis, *Suuripää*, Episc. Aboënsis 29 sq. 638-645. Genus suum 638. Magister Parisiensis & Præpositus Aboënsis 29. 639. Alandiam visitaturus Apoplexia corripitur & moritur (a. 1506) 29. 30 645.
- Laurentius* Olavi, Lector Sententiarum Aboënsis 209.
- Laurentius* Petarlon 249.
- Laucko* prædium nobile familiæ Kurekianæ 651. (cf. 438).
- Lector* Sententiarum in Monasterio Aboënsi 209. Lector fratrum Prædicator. Finland. Vid. *Godschalcus*.
- Legenda* S. Erics, ejusque fontes & rivuli 58. S. Henrici 163 (cf. 148)
- Legendarium*, prædio emitur 432.
- Legiferi* Finlandiæ 325 sqq. 413 sqq. 636 sqq. 727 sqq. 794. Jus Regem Sveciæ eligendi cum iis communicatur 23. 326. 509. Bini constituentur 22. 503 sq.
- Lenakkala* prædium 429.
- Leppas* prædium 713.
- Lepra*, an Fennos præcipue infestaverit? 521 sq.
- Leprosorium* in Fennia conditum 521 sq.
- Levelax* prædium in Pemas, ecclesiæ Cathedrali donatur 252.

INDEX.

- Levesque*: ejus hallucinationes 78. 241. 244. 301.
Liberos suos domi alere, aut pro suis agnoscere, Presbyteris fuit prohibitum 279 sqq 791 sq.
Libertas (immunitas a tributis regiis, Grälse-rätt) bonis eccles. concessa 257. 271 sq. *Libertatis* literæ (Grälse-bref, quibus talis libertas concedebatur) differabant a literis Nobilitatis (Adels-bref), quibus simul insignia gentilitia &c. jure Hereditario familiæ cuidam dabantur 480 sq.
Libri olim in Fennia & rari & cari 432 sq. 491. In Henrici Tempil testamento commemorati 281 sq. Ecclesiæ Aboënsi ab Episc. Hemmingo dati 257. Ab Episc. Magno Tavast eidem comparati 21. 490. — Fennice a Mich. Agricola in ecclesiæ usum conversi & editi 735 sq.
Liikis (hodie *Ulfaby*, quod cfr.) ecclesia Satacundiæ inferioris: de fundatione templi ibidem &c. 216. 329. 469.
Likama (H.) Chor &c. Vid. *Altare & Præbenda Corporis Christi* ¶
Limites Dioceseos Aboënsis in Norbotnia, & lis de iisdem 366 sqq. 372. 374 sq.
Linguarum quarundam cum Fennica comparatio 88 Tab. 81 - 85.
Linguarum usus in gentium ortu & cognatione indaganda 81 sqq.
Linita prædium donatur eccles. Aboënsi 260.
Lippia l. *Lippia*, pro *Liffia* l. Livonia 102. 775.
Literæ cf. *Bullæ*.
Literarum studia in Finlandia olim fota (cf. *Schola*), earumque Studiosi 598 sqq. 671-686. 725 sq. Earum studiosis in Germaniam proficiscentibus Ep. Martinus, per mistu Regis, subsidia tribuit 36. 673-684. Flos earum tempore R. Gustavi minus lætus 723 sqq. (cf. 685).
Litbijoki prædium donatur eccles. Aboënsi 260.
Litois prædium 446. 448.

INDEX.

- Livi* s. *Livones* generis sunt Fennici 79.
Livonia: Milites Christi jubentur inde proficisci pugnam contra hostes ecclesiæ Fennicæ 102. 179 sq.
Livonicum talentum in Finlandia adhibitum 229.
Loimijoki ecclesia Satacundiæ 491. 515.
Lubecenses, Vid. Mercatura.
Lucia Olavi, uxor Henrici Clauson, benefactrix ecclesiæ Ab. & Cœnobii Nädendalensis 456. 587. Non fuit soror Episc. Magni Tavast 424.
Lucos & delubra Paganorum Papa Ecclesiæ & Episcopo Aboënsi donat 107.
Lundo ecclesia Finland. 213. Præposito primum assignata 253.
Lyderus de Kyrn. Vid. *Kyrn* (Lyderus de).
Lökanäs prædium 226.
Löpsö prædium 452.

M*aala* & *maalaman* 380.

Magb cf. *Mäg* & *Gener*.

Magistri philosophiæ jam a. 1347 in Finlandia occurrunt 330. Plures inter Prælatos Finlandiæ 476. 514. 599 799. Sveci Wittenbergæ creati 723. Magistri Regentes Parisiis 347.

Magnus (cf. *Måns*).

Magnus I Episcopus Aboënsis 14. 206 -- 216. 260. Finlandus, natus in Pago Mårtiälå ecclesiæ Rusko 14. 207. 208. De ejus electione narratio Rhyzelii notatur 207 sq. Cfr. 781 sqq. Canonicum Upsaliensem fuisse, indeque ad Præposituram Aboënslem translatum, male tradunt *Rhyzelius* & *Spiegel* (præeunte *Mesfenio* Chron. Episc. p. 207 sq.) Cathedraliam ex Rändämäki a. 1300 Aboam transtulit 206. Donationem Ep. Thomæ, Cappellano suo factam, confirmat 183. Domum Episcopalem Aboæ non ædificavit 209; cf. 20. 219. 252. 485 sq. 783. Moritur a. 1308 aut 1309, 216.

O O O O O

Ma-

INDEX.

Magnus II, Tavast, Episc. Aboënsis 17. 21. 422. 528. Natus, patre Olavo Tavast, in Alasjoki hodie Tavastila) prædio parœciæ Wirmo (a. 1357) 17. 422 425. Mater sua 805. Genus & familia 423 sq. 433. (cf. *Tavastiana* gens). Pragæ studuit literis, ibi Magistri honore auctus 18. 425. Archidiaconus Aboënsis, Clericus & Cancellarius R. Erici Pomerani (cui admodum fidus fuit) 18. 425 sq. Num absens electus? 426 sq. Romæ consecratus (a. 1412) 18. Parisios invisit 18. A R. Erico tributum Parœciæ Masko ad dies vitæ accepit 18. Liberalitas sua in cognatos 23. 431 sq. Bullas Ecclesiæ & Scholæ Aboënsi favorabiles domum reportavit 427. sq. 462. Altare, Sacellum & Præbendam Corporis Christi instituit & dotavit 18. 429 sqq. In eam Præbendam sibi & hæredibus suis jus quoddam perpetuum reservavit 430. Archidiaconatum in Ecclesia Ab. restauravit 19. 457 sq. Chorales 4 novos prioribus adjunxit 19. 459 sq. Canonicos 4 novos prioribus 6 adjecit 19. 459. Præbendam Animarum erexit 19 (non tamen suo sumtu 442 sq.). Fratritatem Trium Regum inthoavit 19. 455 sq. 475 sqq. Splendorem cultus Publici in Ecclesia Cathedrali auxit 16. 22. 461. 490 sq. Templum Cathedrale (una cum urbe) incendio læsum instauravit 21. 464 sq. Domum lapideam pro residentia Episcopi Aboæ construi fecit 20. 485 sq. Castrum Kuusto de novo, pro majori parte ædificavit 20. 465. 486. Mentæ Episcopi commoda comparavit 465 sqq. It. Ecclesiæ Cathedrali 468. Cœnotaphium S. Henrici in Nousis ornavit 470 sq. Jus Patronatus in Ecclesiam Borgo a Padiscentibus redemit 465. (ex cujus censu missa Auroræ perpetua facta fuit 21. 488 sq. cf. *Missa Auroræ*). Pauperum diligentem & beneficam curam egit 23. 470. Pietas sua, insignis, sed temporis ingenio congrua 18. 23. 471. Peregrinatio ad Terram Sanctam 21. 472 sq. Libros ecclesiæ suæ

com-

INDEX.

comparavit 21. 490. Favor & beneficia in cœnobium Nådendalense (cui dedit redditus Episc. & Curati ex ecclesia Masko) 20. 450 sqq. 471; (cf. *Nådendal*) 487. sq. & ubi domum sibi ædificari fecit 20. Merita sua Politica 22. 492 sqq. Fides sua in R. Carolum 22. 492 sq. Magna fama & auctoritate floruit 22, 23. Incolis Finlandiæ varia commoda procuravit 22. 494 sqq. 503 sq. Seditiones in Satacundia sedavit 25. 503. Inter candidatos muneris Archiepiscopalis nominatus, R. Erici suffragium non obtinuit 23. 426. 509. Munus (cum ei per 38 annos prætuisset) abdicavit 24, & biennio post (a. 1452) anno ætatis 95 in Nådendal obiit 24. Sepulcrum ejus 24. 510 sq. Comparatio ejus cum Ep. Hemmingo 23 sq. 203. 422. 509. Rhythmi de eo, quos citat Rhyzelius, antiqui non sunt 509 sq.

Magnus III (de Sårkilax, Stiernkors) Ep. Ab. 26, 27, 28. 611 -- 637. Natus in Tõßlala Patre illustri viro Nicolao Olavi 611 sq. Mater sua 613. 639. Exteros adiit 639. Magister Parisiensis 27. 613. Canonicus & deinde Præpositus Aboënsis 27. 440. 613 sq. Legatus Episc. Conradi in Sveciam proficiscitur (pro ope contra Russos imploranda &c) 595. 613. sq. Constituitur (cum successoribus suis Præpositis Ab.) Comes Palatinus Cæsareus 614 sq. Episcopus (1489) 616. Instituit & dotavit Sacellum Omnium Sanctorum 28. 551. 621 sq. Canonicas instauravit 28. 620. Diaconatum (Decanatum?) & Archidiaconatum in ecclesia sua restauravit 28. 617 sq. Mensam Communem (Canonicor. & Clericor.) instituit 28. 618 sqq. Sepulchra Epp. Magni II & Olavi ornavit 28. 625. An Canonicos ad residendum coegerit? 621. Vir gravis, in pauperes benignus, constans defensor libertarum Cleri 27. Pro qua constantia quæ adversa tulerit, latet 27. 616. Vir pro temporis sui ratione egregie doctus 558. Amicus Canuti Postle & Ste-

INDEX.

nonis Sture 28. 631. 634. Epistola ejus pro Stenone 634. It. de obsidione Wiburgensi 627. 629. 631. Obiit a. 1500, 28.

Magnus II (Erici) Rex Sveciæ. Ejus favor in Clerum Finlandensem 228-235. 257. 260. 268-272. Libertatem prædiis quibusd. Episcopalibus concedit 257. 260. Decimas Clero accurate pendi jusfit 230. 231. 232 sq. 263 sq. 269. 271. Literæ Protectoriæ Episc. Aboënsi datæ 233 sq. It. de quarta pelle a Tavastis Episcopo pendenda 234. It. de *Föremark* 263 sq. Bona Holmgeri Lagman ecclesiæ Ab. dedit 261. Literæ de Sagenis trahendis in commodum Episcopi ecclesias visitantis 270. Bellum cum Russis gerit (a. 1322 sqq.) 240 sqq. Pacem cum iis facit (a. 1323 aut 1324) 243 sq. (cf. 301 sq.). Finlandiam adit (1347 & seqq.) 269 sq. 271 sq. 305. Item a. 1351 sq. rursus cum Russis bellaturus 272-300 sq. 305 sq. Ostrobotniæ Meridionalis incolis dat jus per totam Ostrobotniam libere mercaturam exercendi 315 sq. De jure Patronatus in ecclesias Fennicas cum Ep. Hemmingo transegit 273. Jus Patronatus in ecclesiam Borgo Monachis Padisensibus dedit, una cum piscatura in anni Helsingensi 307. Binas novas in ecclesia Aboënsi instituit Canonias, quæ tamen mox abrogatæ sunt 310 sqq. Livoniam adiit 305 sqq. cf. 289. Eam bis adiisse non videtur 289 307. Literæ suæ de Finlandia excolenda 246. Jusfit bona tributaria in libera temere mutata tributo subjici, exceptis ecclesiasticis 270. 318 sqq. Permittit Ep. Hemmingo & Nicolao Erici Præfecto Finl., arbitrium libertatis a tributis tribuendæ civibus ad militandum (equo merendum) aptis 319. A Papa accepit potestatem Canonicos quosdam denominandi 330. An Ep. Hemmingum captivaverit 286 sqq.

Magnus Gren (cfr. *Gren*) 476.

Magnus Hansson Landzfogethe 635.

INDEX.

- Magnus* (M.) *Johannis*, Decanus Ecclesiæ Ab. 635.
Magnus Larenson Fougte på Wiborg 634. 636.
Magnus Laurentii Griffoth (vel Grifefoth), Archidiaconus Ab. 547. 718. Mensam Archidiaconatus liberaliter auxit 718 sqq.
Magnus Tolstheson Advocatus Alandiæ 527.
Makastad (Maakisto) prædium 226. 252.
Mansum Pastorale (Præstebord) olim Fennis dictum *Maanpuoli* 377.
Marca cf. *Moneta* & *pretia*.
Margareta (Regina) libertatem dat omnibus prædiis ecclesiæ Aboënsis 518. Una cum R. Erico eidem ecclesiæ dono dedit 300-Marcas argenti, pro Misâ Auroræ instituenda 21. 404. 489. 796.
Marianvuori prædium 438.
Martin Abrahamson 423.
Martini (S.) ecclesia 411. cfr. *Nyby*.
Martini V. Papæ Bulla 467 sq.
Martinus, Skytte, Episc. Aboënsis (primus Episc. Evangelicus) 34 sqq. 669 - 732. Genus suum 34. 670 sqq. Literas didicit in Scholis Raumoënsi & Aboënsi 35. Ordini Dominicanorum Sigtunæ se adjungit 35. Peregrinatur, & redux fit Prior Ordinis sui 35 (cf. 732). An Regis Gustavi jussu Monasteria reformaverit? 732. Fit Episcopus Aboënsis (a. 1528) 34. 669. Adjuvit reformationem ecclesiæ Fennicæ 672 sq. Ejus tempore Papatus in Finlandia corruit, & rerum conversio ingens facta fuit 36. 38. Vir Pius & liberalis 35. Studiis literarum opem ferre haud neglexit; itaque juvenibus felicis ingenii ad Germanicas Academias (maxime Wittembergam) profecturis, ex Canoniarum vacantium redditibus (Rege hoc aliquantis per permittente) subsidia præbuit 36. 674 sq. 714 sq. Num suis sumptibus VIII Juvenes Wittembergæ simul aluerit? 673 sq. 675. 751 sq.

INDEX.

- sq. Reditus Episcopales ei primum, censu tamen annuo imposito, concessi 686 sqq. Quorum ei feni (a. 1545) administratio adimitur, non nisi Præbenda S. Johannis, minime lauta, ei relicta 733. Moritur a. 1550, 39. 708 sq.
- Martinus Nicolai* Canonicus Ab. 697.
- Maska* Parœcia Finl. 182. Episc. Beroni a Regina Margareta & R. Erico in feudum datur 403. Eandem ab eodem Rege Ep. Magnus in feudum accepit 18; qui reditus ejus, cum Episcopales tum Curati, Cœnobio Nâdendal dedit, sed quos successor suus Olavus Cœnobitis ademittit 20. 487 sq.
- Matškott* (portio cibaria) quid? 191. 192; cf. 218. 795 Episc. Ragvaldus in Finlandiam primo introduxit 13. 191. Ad Curatos ecclesiarum pertinuit 191. 267, non ad Episcopum (contra p. 191 & Meslenium) 192. 267. In Westrogothia die Mascotationis dabatur pauperibus 191. 193. 267. Non pertinuit ad Monachos 191 sq. Videtur in Finlandia imprimis a colonis Svecis (Nylandiæ & insularum incolis) fuisse pensum? 192. 265 sqq. (cf. p. 218). Lites de eo 192. 265 sqq. 376 sqq. Definitum tandem fuit, ut quisque rusticus X marcas Butiri ejus loco penderet 192. 265 sq. cf. 378 sqq. Exhiberi debuit infra festum S. Henrici 266. Quomodo in Kemi pendebatur 377.
- Matthias* Kertilmundi Capitaneus Finlandiæ 242. 248. 250.
- Matthias* Martini (Mattis Martinson) primus Legifer Sunderfinniæ (Ep. Magni II sororis filius?) 423. 431. 434. 527.
- Matthias* Olavi Præpositus Uplaliensis, Natione Fennus, 434. 446. 447. Ejus fratres 434. 448. Horum quartum Gödike Fincke occiderat, ibid.
- Matthias* Ödgislason, Liliæ 524.
- Mayankalma* prædium 438.
- Medelby* prædium Uplandiæ 15. 258. 466.

INDEX.

- Melkela* præd. 719.
- Mensa Communis* Canonorum ab Ep. Magno III instituta 618 sq.
- Mense* Episcopalis prædiis in Alandia libertas datur a R. Carolo 465.
- Mensuræ* in variis Provinciis variæ adhibebantur (cf. *Moneta, pretia*).
- Mercatores* Aboenses, plerumque Germani, magna olim florebant dignitate 646. (cf. *Germani*).
- Mercatura* maxime ab exteris apud nos olim exercebatur 598. Eam cum ecclesiæ Fennicæ hostibus exercere Papa prohibuit 101 sq. 106 sq. 179.
- Mesenius* notitia monumentorum Fennicorum haud caruit 236. Sed multa per præcipitantiam, multa ex ingenio Historiæ nostræ affinxit 189. 208. 219 sq.
- Michaël Agricola*. Vid. *Agricola*.
- Michaël* (Dn) in Laponiam missus, male confunditur cum M. *Michaële Agricola*.
- Michaëlis* (S.) Parœcia in Savolax 133. cf. *Savolax*.
- Milites*, h. e. Equites Aurati, *Riddare*. Eorum iuramentum 609 sq. Hurimi a R. Christophoro creati 609 sq.
- Milites Christi* in Livonia Fennicam ecclesiam defendere a Papa iubentur 102. 179 sq.
- Minister* Provincialis Franciscanorum 587. 803.
- Missa Auroræ* in Ecclesia Aboensi liberalitate R. R. Margaretae & Erici Pomerani fundatur 17. 21. 403 sq. 411. 488 sq. 796.
- Missa* Latina Regio mandato Aboæ abolitur 700 sq.
- Missam* Svecicam primus Aboæ celebravit Laurentius Canuti Sacristanus 38. 240 sqq.
- Misale* quanto pretio (80 & 100 Marcarum) olim venderetur 491. Aboense cura Ep. Conradi typis editur 566 sqq.
- Molendinarum* in Fennia mentio 406.
- Monasterium*, vid. *Canobium*. De *Monasteriis* Fennicis pa-
Mo-

INDEX.

- Moneta Aboënsis* 497 sq. cf. *Pecunia*.
Monetæ valor, cf. *pecunia & pretia*.
Monetaria officina a R. Magno (a. 1274) Aboæ instituta? 199.
Monois præd. 458.
Montiskala præd. 488 (cf. 450).
Monumentorum Hist. Fenn. interitus 26. 469. 584. 605. 650.
Mortuaria (Lifstol) Curatis debita 266.
Mordwani vel
Mordwini Fennis sunt cognati 74. Eorum lingua cum Fennica comparatur 88 Tab.
Mudusum in Pargas 226.
Myöfunda in Kimito 260.
Måg (Gener) medio ævo significabat *affinem* (Swäger) 124. 423. 429.
Mæns cf. *Magnus*.
Måns Månsön Præf. Ab. 727. *Måns Svensson* Præf. Ab. 727.
Mårten cf. *Martinus*. *Mårten Jönsön* Advoc. Ab. 635.
Måkinpää præd. 719.
Mårtialå prædium 437. Ibi natus fuit Episc. Magnus I, 14.
N
Nadendal, vid. *Nådendal*.
Nagu ecclesia Finl. 434. 445. 515.
Narvo Ingemundi, Miles, Præf. Finl. 262.
Nativitas S. Henrici (cf. *Festum & Henricus* (S.)), h. e. dies mortis suæ devote celebratus 161.
Nauticarum rerum imperiti veteres Fenni hæud fuerunt 51.
Nerpis ecclesia Ostrobotn. 329.
Niclis Gustafson, Senator Regni 508. cf. *Nicolaus*.
Nicolai IV Papæ literæ 204. 206.
Nicolaus (Allonis?) Parve Decanus Upsal. 194.
Nicolaus Andreæ Præf. Finland. 215.
Nicolaus Arvidi, a R. Gustavo ad Finlandiam recuperandam